

ДНЕВНИЦЕ И ДИСКРИМИНАЦИЈА

Недавно нас се све затекао најблаже речено чудан став Врховног касационог суда у погледу могућности књижења промета на бази јавнобележничког записа. Овај пут желимо да истакнемо не мање изненађујући и релативно актуелан став у погледу примене једног подзаконског акта који регулише трошкове путовања државних службеника.

Ради се о Уредби о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника (Сл. гласник РС бр. 98/2007, 84/2014 и 84/2015), који је типичан пример правосудног промашаја.

На заједничкој седници апелационих судова Србије из априла 2014.г (који се састају четири пута годишње ради усаглашавања неуједначене судске праксе - у даљем тексту: Апелације) усвојен је став који практично проширује примену наведене Уредбе (која је донета да регулише накнаду трошкова државних службеника) на све запослене у држави Србији.

Како проширити примену једне уредбе којој у наслову пише да је за државне службенике? Откуда право судовима да мимо законодавца самовласно протумаче да је Влада РС том Уредбом заправо желела да директно регулише висину трошкова из чл. 118 Закона о раду за све запослене? То је као кад би дали Влади право да одређују плате у приватним предузећима. Држава може да пропише шта опорезује, а не да пропише колика су нека давања (Закон о раду не регулише висину плата, регреса, топлог оброка, трошкова на путу, теренског додатка и сл). Чак је код последњих измена Закона о раду избрисана клаузула "најмање у висини утврђеној посебним прописом" која се односи управо на трошкове регулисане наведеном Уредбом. Донет је само један пропис, пропис за државне намештенике, али он није пропис који се примењује на све запослене! За наше Апелације јесте, јер би у супротном то била: а) дискриминација према другим запосленима, б) јер не постоји други посебан пропис, в) а и порески закон се позива на посебан пропис регулишући неопорезиве износе дневница.

Правне бесмислице:

- Овде не постоји недозвољена дискриминација - свако је власан да у свом дворишту одреди своја правила игре, уз нека ограничења. Накнада трошкова није регулисана Законом о раду, па овакавим ставом Апелације директно упливишу на уставно и законско право послодаваца да сами одређују висину трошкова запосленима у складу са Законом!

- То што не постоји други посебан пропис је бесмислица за "без коментара". Постоји, многобројна општа акта послодаваца приватног сектора регулишу дневнице и држава (па ни суд) не може да се у то меша, осим да постави одређене примерене, минималне оквире (пореске и сл).

- То што порески пропис каже да неће опорезовати накнаде трошкова до висине утврђене посебним прописом не може значити да је тиме порески пропис или било ко други проширио надлежност посебног прописа на друге запослене!

Бисер на крају: у образложењу става Апелација се изричито наводи да је мишљење засновано и на чл. 32 Општег колективног уговора који је престао да важи још давног пролећа 2011. године! Имао сам прилику и да се жалим Уставном суду на одлуку ВКС која је такође заснована на Општем колективном уговору за радни однос отказан 2012. године. Само се питамо када ће (у нашим главама) престати да важи Општи колективни уговор.

Зашто смо горе наведено мишљење назвали правосудним промашајем? Прво, не треба бити правник да би закључили да **поље примене једног прописа који у наслову садржи ознаку на кога се односи не може и не сме бити проширено било каквим тумачењем**. Даље, осим наведених промена Закона о раду, чак су и последње измене наведене Уредбе из 2015. у потпуно супротном

смеру од става Апелација: сада је дневница за службени пут државних службеника у земљи 150 динара, а за пут у иностранство 15 евра за цео дан! Према чл. 18 Закона о порезу на доходак грађана од 01.01.2016.г. за остале "смртнике" неопорезиви износ динарских дневница је 2.236,00 дин, а неопорезив износ девизних дневница 50 евра. **Да ли би требало да та иста Апелација реагује код Уставног суда због "очите дискриминације" државних службеника и намештеника и за пут у земљи и за пут у иностранство!?** Прича би била још егзотичнија када би се отвориле и теме несагласности наведене Уредбе и пореског Закона, нејасне одреднице става 1 члана 18 пореског Закона (колика је дневница заиста дозвољена и коме, да ли се то односи и на јавни сектор и сл), примене пореза на зараде на приход који није зарада према чл. 105 став 3 Закона о раду итд, али се то односи на законодавне промашаје, о чему има итекако шта да се напише.

Др Жељко Томић
адвокат